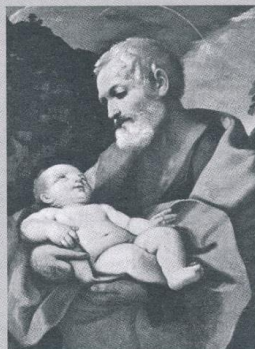

19. marts

Svētais

Jāzeps

**Jēzus audzītēvs un
Vissv. Jaunavas Marijas dzīvesdraugs,
katoliskās Baznīcas aizbildnis
svētki 19. martā**

Dieva īpašuma pārvaldnieks

Par cilvēku, kam bija īpaša nozīme Jēzus, pasaules Pestītāja, dzīvē un attiecīgi pestīšanas vēsturē, zināms visam maz – mūsu rīcībā ir tikai skopas ziņas, kas rodamas Svētajos Rakstos, konkrētāk Mateja un Lūkasa evaņģēlijā.

Mēs zinām, ka Jāzepe bija „no Dāvida nama un cilts” (Lk 2, 4). Arī eņģelis, viņu sapnī uzrunājot, saka: „Jāzepe, Dāvida dēls!” (Mt 1, 20) Mateja evaņģēlijā ir precīzi aprakstīts Jēzus ciltskoks, kurā ir arī ķēniņš Dāvids un kura noslēgumā minēts, ka „Jēkabs dzemdina Jāzepe, Marijas vīru, no kuras ir piedzimis Jēzus, kas tiek saukts Kristus” (Mt 1, 16). Jāzepe izcelsmei bija būtiska nozīme, jo saskaņā ar pravietojumu Vecajā Derībā Pestītājam bija jābūt no Dāvida cilts.

Mēs zinām, ka Jāzepe bija vienkāršs strādnieks. Viņa profesiju raksturo grieķu vārds „τέκτων” (“tekton”), ko pārsvarā attiecina uz amatniekiem, kas strādā ar koku, taču citkārt arī uz amatniekiem, kas strādā ar akmeni un metālu. Jāzepe bija trūcīgs. Par to liecina tas, ka, veltot Dievam templī jaundzimušo Dēlu, tika upurēts pāris baložu, – tā rīkoties drīkstēja tikai tie, kas nevarēja atļauties upurēt jēru (Lk 2, 24).

Zinām arī to, ka Jāzepe bija līdzcietīgs, iejūtīgs cilvēks. Kad viņš pēc saderināšanās ar Mariju atklāja, ka viņa ir mātes cerībās, Jāzepe gribēja viņu atstāt, kā noteikts Likumā, bet, zinot, ka laulības pārkāpšanā apsūdzētais sievietes nomētā akmeņiem, vēlējās darīt to paslepšus, lai nepakļautu Mariju līdzcīvēku nežēlībai (Mt 1, 19-25).

Svētajos Rakstos nav citēts neviens Jāzepe sacīts vārds, taču Mateja evaņģēlijā ir minēti četri sapņi, kuros Jāzepe tiek darīta zināma Dieva griba, ko viņš arī bez svārstišanās pilda. Sapnī eņģelis iedrošina Jāzepe ņemt par sievu Mariju, savu saderināto līgavu, kas ir mātes cerībās; sapnī eņģelis Jāzepe mudina bēgt uz Ēģipti, kad Bērnā draud briesmas tikt nogalinātam; sapnī eņģelis Jāzepe aicina atgriezties Izraēlā zemē pēc ķēniņa Hēroda nāves. Tur nonācis, Jāzepe uzzina, ka valda ķēniņa dēls Arhelavs. Kā rīkoties? Eņģelis viņam sapnī sniedz „norādījumu” doties uz Galileju (sk. Mt 2). Tātad Jāzepe bija patiesi ticīgs cilvēks, kas centās saprast un pildīt Dieva gribu. Ļoti dievbijīgs cilvēks, kas ik gadus devās svētceļojumā uz Jeruzalemes templi (Lk 2) un ievēroja Likumā noteiktās prasības.

Jāzepe patiesi mīlēja Jēzu, rūpējās par Viņu un pret Viņu izturējās kā pret savu dēlu. Lūk, ko saka Marija pēc tam,

kad divpadsmitgadīgais Jēzus pēc pazušanas ir atrasts svētnīcā: „Dēls, kāpēc Tu mums tā darīji? Lūk, Tavs tēvs un es ar sūpēm Tevi meklējām.” Šis rūpes un mīlestību apliecina viss, ko par Jāzepe mums vēstī Evaņģēlijs.

Nav konkrētu ziņu par to, kad svētais Jāzepe miris, taču zināms ir tas, ka saistībā ar Jēzus atklāto darbību Jāzepe Svētajos Rakstos nav pieminēts. Tas ļāvis secināt, ka Jāzepe miris pirms Jēzus atklātās darbības sākuma.

Par svēto Jāzepe mēs gribētu zināt daudz – kur un kad konkrēti viņš dzimis, kā viņš vadījis savas dienas, kad un kā miris. Taču pašu galveno par šo cilvēku mēs tomēr zinām – viņš saskaņā ar Mateja evaņģēlijā sacīto bija „taisnīgs vīrs” (Mt 1, 18).

Svētais Jāzepe ir ļoti populārs svētais. Viņš ir strādnieku aizbildnis, kura svētki tiek svinēti 1. maijā. Viņa vārdā nosauktas vairākas pilsētas, viņu par savu aizbildni izraudzījušās daudzas kopienas. Pāvests Pījs IX svēto Jāzepe, Svētās ģimenes sargu, 1870. gadā pasludināja par visas katoliskās Baznīcas aizbildni.

Kāpēc svētais Jāzepe ir mirstošo cilvēku aizbildnis? Tas saistīts ar to, ka viņš, kā tiek uzskatīts, miris pirms Jēzus atklātās darbības sākuma. Tātad viņam aiziešanas brīdī cieši līdzās bija Jēzus un Marija. Un tā taču ikviens gribētu beigt savu šīs dzīves dzīvi.

No pāvesta Jāņa Pāvila II uzrunas 2003. gada 19. martā, Svētā Jāzepe svētkos

1. .. Baznīcas liturģijā svēto Jāzepe sauc par Jēzus tēvu¹ un atklāj kā cilvēku, kas ir gatavs izpildīt Dieva gribu pat tad, kad cilvēciski tā ir neizprotama. Ar viņa, Dāvida dēla², starpniecību piepildījās Raksti un mūžīgais Vārds, pateicoties Svētā Gara darbībai, kļuva cilvēks Jaunavas Marijas klēpī. Rakstos svētais Jāzepe saukts par taisnīgo vīru³ un atklāts kā ticības dzīves paraugs.

2. Vārds „taisnīgs” apliecina Jāzepe morālo stingrību, viņa dedzību Likuma pildīšanā un pilnīgo atvērtību Debess Tēva gribai. Pat grūtajos, brīžiem dramatiskajos savas dzīves brīžos pazemīgais Nācaretes galdnieks nekad neapšaubīja Dieva plānu.

Viņš klusumā gaidīja pavēli no augšienes un ar cieņu izturējās pret noslēpumu, ļaujot, lai Kungs viņu vada. Tiklīdz Jāzepe saņēma uzdevumu, tā paklausīgi un ar atbildības

¹ Lk 2, 27.33.41.48.

² Mt 1, 20; Lk 1, 27.

³ Mt 1, 19.

sajūtu steidzās to izpildīt, – viņš uzmanīgi uzklausa ēnģeli, kad tas aicināja Jāzepu ņemt par sievu Nācaretes Jaušanu¹, kad mudināja bēgt uz Ēģipti² un atgriezties Izraēla zemē³.

Evanģēlijos Jāzepts raksturots dažās rindās, tomēr šis apraksts atstāj iespaidu. Mēs iepazīstam viņu kā gādīgu Jēzus audzinātāju un kā uzmanīgu un uzticīgu vīru, kas īsteno savu ģimenes galvas lomu, būdams gatavs nemītīgi kalpot.

Svētie Raksti neko vairāk par viņu nepastāsta, tomēr tieši šis klusums atklāj Jāzepa sūtības veidu – viņa dzīve aizrit ikdienas pelēcībā, bet tai piemīt ticība, kas paļaujas uz Providenci.

3. Jāzepts gādāja par savas ģimenes dienišķajām vajadzībām, smagi strādādams savām rokām. Tāpēc Baznīca viņu taisnīgi sauc par strādnieku aizbildni. Tādējādi svētā Jāzepa svētki ir piemērots brīdis, lai pārdomātu par to, kāda ir darba nozīme cilvēka dzīvē, ģimenē un kopienā. Cilvēks ir gan atkarīgs no darba, gan darba veicējs.

Saistībā ar šo patiesību mēs varam saskatīt būtisku saikni starp cilvēka personu, darbu un sabiedrību. Vatikāna II koncils atgādināja, ka cilvēka profesionālās darbības pamats ir cilvēks un ka tā tiek veikta cilvēka dēļ. Saskaņā ar Dieva gribu un nodomu šai darbībai ir jākalpo cilvēces patiesajam labumam un jādod iespēja cilvēkam gan kā individuālam, gan kā sabiedrības loceklim pilnveidot un īstenot savu aicinājumu.⁴

Lai tas izdotos, ir jāpadziļina „pamatots cilvēka darba garīgums”, kas spēcīgi sakņots „darba Evanģēlijā”. Ticīgie ir aicināti liecināt par darba kristīgo nozīmi dažādās savas profesionālās dzīves jomās.⁵

4. Lai svētais Jāzepts, kas ir izcils un pazemīgs svētais, ir piemērs, no kā kristieši iedvesmojas savā darbā, lai tie piesauc viņu visās savās vajadzībās. Šodien es vēlētos uzticēt gudrajam Nācaretes Svētās ģimenes sargam jauniešus, kas gatavojas savai nākamajai profesijai, bezdarbniekus un tos, kuri cieš no bezdarba izraisītām grūtībām, ģimenes un visu darba pasauli ar tās ilgām un grūtībām, problēmām un perspektīvām.

Lai svētais Jāzepts, Baznīcas aizbildnis, rūpējas par visu ekleziālo kopienu. Lai viņš, kas bija miera cilvēks, visai cilvēcei un jo īpaši tām tautām, kas ir karu apdraudētas, izlūdz tik dārgo miera un saskaņas dāvanu.

Pāvesta Benedikta XVI uzruna 2005. gada 18. decembrī lūgšanas „Kunga ēnģelis” laikā

.. Viens no svarīgākajiem aspektiem, ko savā apustuliskajā pamudinājumā Redemptoris Custos (Pestītāja sargs) izgaismojis pāvests Jānis Pāvils II, ir svētā Jāzepa klusums. Šī cilvēka klusumu pilda Dieva noslēpuma kontemplācija pilnīgā atvērtībā Dieva gribai.

Citiem vārdiem sakot, svētā Jāzepa klusums nenozīmē iekšēju tukšumu, bet gan, tieši otrādi, liecina par viņa sirdi valdošo ticības pilnību, kas vada katru viņa domu un darbu. Tas ir klusums, kuram pateicoties Jāzepts vienotībā ar Mariju paliek uzticīgs Svētajos Rakstos iepazītajam Dieva Vārdam, nemītīgi konfrontējot to ar Jēzus dzīves notikumiem. Tas ir klusums, ko veido pastāvīga lūgšana – Kunga svētības lūgšana, Viņa svētās gribas pielūgsmē un pilnīgas paļāvības uz Providenci paušana.

Nav pārspīlēti domāt, ka tieši no sava „tēva” Jāzepa Jēzus cilvēciskajā aspektā mācījās to iekšējo pamatīgumu, kurā sakņojas autentisks taisnīgums, pilnīgais taisnīgums, ko kādu dienu Kungs mācīs saviem sekotājiem⁶.

Ļausim, lai arī mūs pārņem svētā Jāzepa klusums! Mums visiem tas ir nepieciešams šajā pasaulē, kas bieži ir pārāk trokšņaina un neveicina iekšēju koncentrēšanos un ieklausīšanos Dieva balsī. .. Mācīsimies šo iekšējo klusumu, lai uzņemtu un paturētu Jēzu savā dzīvē.

¹ Sal. Mt 1, 18-25.

² Sal. Mt 2, 13-15.

³ Sal. Mt 2, 19-23.

⁴ Sal. *Gaudium et spes*, 35.

⁵ Sal. *Laborem exercens*, 26.

⁶ Sal. Mt 5, 20.

Avots:

Cilvēki Kalnā : svinot Ticības gadu, Mieram tuvu ikmēneša žurnāls par svētajiem. - Nr.7 (2013) - Rīga : KALA Raksti, 2013., 43.lpp.